

βελονιδάκι τό, ἀμάρτ. *βελονιδάκι* τό, Νάξ. ('Απύρανθ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βελονίδα*.

Μικρά κλωστή διαπερωμένη διὰ τῆς ὀπῆς τῆς βελόνης πρὸς ραφήν.

βελονίδι τό, *βελονίδιν* Χίος *βελονίδι* Θήρ. Κρήτ. Πάρ. Χίος κ.ά. — *Λεξ. Βλαστ.* 430 Μ'Εγκυκλ. *βελονίδ'* Πάρ. (Λεῦκ.) *βελονίδ'* Λέσβ. *βελονίδιν* Πόντ. (Οἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελονίδα*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Βελόνη μὲ τὴν ὁποίαν πλέκουν τὰ δίκτυα Πόντ. (Οἰν.) 2) Παιδιά καθ' ἣν ξυλάριον κρύπτεται ἐπὶ σωροῦ χώματος καὶ εἴτα ἀνευρίσκεται ὑπὸ τῶν συμπαικτῶρων Κρήτ. 3) *Βελονίδα* 4, ὁ ἰδ., Θήρ. Χίος κ.ά. — *Λεξ. Βλαστ.* Μ'Εγκυκλ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. 4) Εἶδος φυτοῦ Λέσβ. Χίος. 5) *Βελονίδα* 6, ὁ ἰδ., Πάρ. (Λεῦκ. κ.ά.)

βελονιδοδίχτυ τό, Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελονίδα* καὶ *δίχτυ*.

Δίκτυον κατάλληλον πρὸς ἄγραν *βελονίδων* 4, ὁ ἰδ.

βελονιδοπαραγάδι τό, Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελονίδα* καὶ *παραγάδι*.

Παραγάδιον κατάλληλον πρὸς ἄγραν *βελονίδων* 4, ὁ ἰδ.

βελονίζω Κρήτ. Πελοπν. (Βυτίν. κ.ά.) *βελονίντζω* Σίφν. *βελονίζου* Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνι*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) *Βελονιάζω* Α1, ὁ ἰδ., Μακεδ. (Κοζ.) 2) Περνῶ τὴν κλωστήν τῆς μετάξης διὰ τῆς ὀπῆς τῆς βελόνης διὰ νὰ γίνῃ ὁμαλὴ Κρήτ. Σίφν. 3) Τρυπῶ μὲ βελόνην Πελοπν. (Βυτίν. κ.ά.): Φρ. *Με βελονίζει τὸ κορμί μου* (αἰσθάνομαι ὀξεῖς πόνους εἰς τὸ σῶμα). 4) Ράπτω Σίφν.

βελονικὸ τό, Χίος.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνα* καὶ τῆς καταλ. -ικόν, δι' ἣν ἰδ. -ικός.

Βελόνα (ΙΙ), ὁ ἰδ.: Παροιμ. *Κουνεῖονται τὰ βελονικά, κουνεῖονται κ' οἱ βελόνες* (ἐπὶ τῶν ζητούντων νὰ ἐξομοιωθοῦν πρὸς τοὺς ἀνωτέρους τῶν).

βελόνισσα ἡ, ἀμάρτ. *βελάνισσα* Κεφαλλ. κ.ά. — *Λεξ. Δημητρ.* *βελάντσα* Στερελλ. (Μεσολόγγ.) *βελάντζα* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνα*.

Ὁ ἰχθὺς κέφαλος ὁ χεῖλων (*mugil capito* ἢ *chelo*).

βελονίστρα ἡ, Κύпр. *βελονίστρα* Καππ. (Σύλ. Σινασσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνα* καὶ τῆς καταλ. -ίστρα.

Βελονοθήκη, ὁ ἰδ.

βελονίτσα ἡ, Ἰων. (Κάτω Παναγ. Κρήν.) Μέγαρ. Σῦρ. κ.ά. *βελονίτσα* Μεγίστ.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βελόνα* διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

1) *Βελονάκι* 1, ὁ ἰδ., Σῦρ. 2) Καρφίς Μεγίστ. β) Πληθ., αἱ ἐντὸς ζέοντος ὕδατος ἀπὸ τοῦ πυθμένος ἀνερχόμεναι φυσαλλίδες εἰς σχῆμα καθέτων γραμμῶν Μέγαρ.: *Τὸ νερὸ ἀρχίζει νὰ κάμῃ βελονίτσες*. 3) Εἶδος παιδιᾶς Ἰων. (Κάτω Παναγ. Κρήν.)

βελονοδόντης ὁ, ἀμάρτ. Οὐδ. *βελονοδόντικον* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνα* καὶ *δόντι*.

Ὁ ἔχων βελονοειδεῖς, ὀξεῖς ὀδόντας: *Ἀλούπιν βελονοδόντικον* (ἐξ ἐπαρδ.)

βελονοθήκη ἡ, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Οἰν.) *βελονοθήκ'* Θράκ. (Σαρεκκλ.) *βελονοθήκ'* πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. *βελονοθήκη* Νάξ. ('Απύρανθ.) Πόντ. (Οἰν.) *βελονοθήκα* Πόντ. (Ὁφ. κ.ά.) Σῦρ. *βελονοθήκα* Πόντ. (Τραπ.) *βελονοθήκα* Θράκ. ('Αδριανούπ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνα* καὶ *θήκη*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Θήκη ραπτικῶν βελονῶν. Συνών. *βελονίστρα*, *βελονολόγος*.

βελονόκαρφο τό, *Λεξ.* Ἡπίτ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. *βελονόκαρφο* Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνα* (Ι) καὶ *καρφί*.

Καρφίον λεπτόν. Συνών. *καρφοβέλονο*.

βελονολόγος ὁ, Κεφαλλ. *βελιολόγος* Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνα* (Ι) καὶ τοῦ -λόγος, περὶ οὗ ὡς παραγωγικῆς καταλ. ἰδ. Γ'Χατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 247. *Βελονοθήκη*, ὁ ἰδ.

***βελονόπουλλον** τό, *βελονόπον* Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) *βελονόπον* Πόντ. (Τραπ.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βελόνα* (Ι) διὰ τῆς καταλ. -πουλλον.

Μικρά βελόνη. Συνών. *βελονάκι* 1.

βελονοσίδερο τό, σύνηθ. ὡς ναυτικὸς ὄρ. *βελονοσίερον* Κάρπ. ὀλονοσίερο Κάρπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνα* (Ι) καὶ *σίδερο*.

Βελόνι 3, ὁ ἰδ.

βελονότρυπα ἡ, σύνηθ. *βελονότρουπα* Ζάκ. *βελονότρουπα* Στερελλ. ('Αράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνα* (Ι) καὶ *τρυπά*. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *βελονοτρυπά* καὶ παρὰ Βλάχ.

Ἡ ὀπή τῆς ραπτικῆς βελόνης. Συνών. *βελονοτρυπίν*.

βελονοτρύπιν τό, Πόντ. (Οἰν.) *βελονοτρύπι* Πόντ. (Οἰν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελόνι* καὶ *τρυπίν*.

Βελονότρυπα, ὁ ἰδ.

βελονωτὸς ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελόνα* καὶ τῆς καταλ. -ωτὸς.

1) Βελονοειδής, ὀξύς. 2) Ὁ φέρων βελόνην, ἐπὶ τυφεκίου τοῦ ὁποίου τὸ καψύλλιον κρούεται διὰ βελονοειδοῦς προεξοχῆς Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Μάν. Στεμν.) κ.ά. — *Λεξ. Περίδ.* Ἡπίτ. Μπριγκ. Μ'Εγκυκλ.: *Βελονωτὰ ὅπλα* *Λεξ. Μ'Εγκυκλ.* || Ἄσμ.

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται τώρα 'ς τ' ὀγδόντα ἔνα, ποῦ βγήκαν τὰ βελονωτὰ, τὰ βελονᾶτα ὅπλα; Στεμν. Συνών. *βελονᾶτος*.

βέλος τό, λόγ. σύνηθ. *βέλους* βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *βέλος*.

Τὸ βλήμα τοῦ τόξου σύνηθ.: Ποίημ.

Πάει σὰν ἀλάφι πῶφυγε τοῦ κυνηγοῦ τὰ βέλη ΔΣολωμ. 157.

βελουδάκι τό, ἀμάρτ. *βελουδάκ'* Θράκ. (Αἰν.)

Υποκορ. τοῦ οὐσ. *βελουδο* διὰ τῆς καταλ. -άκι.

Τὸ ἄνθος βελουδο.

βελουδένιος ἐπίθ. κοιν. *βελουδένιος* βόρ. ἰδιώμ.

βελ'δένιος Λέσβ. ('Αγιάσ.) *βελουδένιος* Εὐβ. (Κουρ. Ὁξύλιθ.) *βελ-λουδένιος* Ἴος *βελ-λουδένης* Κύπρ. *βελ-λουένιος* Κάρπ. *βελουβένιος* Κάλυμν. *βελ'βένιος* Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελουδο* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἐκ βελούδου πεποιημένος κοιν.: *Βελουδέγιος κανάπες* - σκούφος. *Βελουδέγια πολυθρόνα* - φορεσιά. *Βελουδέγιο γιλέκο* - φουστάνι. Συνών. *βελούδινος*. 2) Μαλακός, ἀπαλός ὡς βελούδον σύνηθ.: *Βελουδέγιο δέρμα*. *Βελουδέγια μάγουλα* - χέρια κττ. σύνηθ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βελουδέγιος Δρόμος* καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Τρίπ.)

βελούδι τό, Ἡπ. (Τσαμαντ.) Μεγίστ. Μύκ. *βελούδιον* Μεγίστ. *βιλούδ'* Θράκ. (Αἰν.) *μελούβι* Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούδο*.

Βελούδο, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.

Μὴ χαίρεσαι, γειτόνισσα, γιατί φορῶ βελούδια, μόνε θενά 'ναι ἐμὲ παλαιά, θενά 'ναι ἐσὲ καινούργια (ὅτι αἱ μεταπτώσεις τῆς τύχης εἶναι ἀναπόφευκτοι) Μύκ. || Ἄσμ.

Ὑφαίνει τὰ μεταξωτά, ὑφαίνει τὰ βελούδια Τσαμαντ.

Βάλε 'πουμέσα καμουχᾶ κι ἀπόξω 'ραιὸν μελούβι Σύμ.

βελούδιнос ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούδο* καὶ τῆς καταλ. - *ινος*.

Βελουδέγιος 1, ὁ ἰδ.

βελούδο τό, κοιν. *βιλούδου* βόρ. ἰδιώμ. *βεούδο* Τσακων. *βελούτο* Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Λευκ. *βιλούτου* Ἡπ. (Τζουμέρκ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. *βελούδο*, ὁ ἐκ τοῦ Βενετ. *veludo*.

1) Εἶδος πολυτελοῦς χνοώδους καὶ στυλπνοῦ ὑφάσματος ἐκ μετάξης, ὀλοσηρικὸν κοιν. καὶ Τσακων.: *Κανάπες* - φόρεμα - φουστάνι ἀπὸ βελούδου κοιν. || Φρ. *Μάγουλο βελούδο* (παρεϊά ἀπαλή) πολλαχ. *Βελούτο μαῦρο* (βαθὺ μέλαν) Ἀθῆν. || Παροιμ. *Τώρα καταντήσαν τὰ βελούδα νὰ τὰ πατοῦν καὶ τὰ γαιδούρια* (ἐπὶ ταπεινώσεως τῶν ἄλλοτε ἰσχυρῶν καὶ ὑπερηφάνων) Πελοπν. (Λάστ.)

Τὸ βελούδο κι ἂν ξεπέση, τὴν τιμὴ του θὰ τὴν ἔχη (ὅτι οἱ ἄξιοι καὶ ἂν ἀτυχήσουν δὲν ἐκμηδενίζονται) ἄγν. τόπ.

Τὸ βελούδο κι ἂν ξεπέση, πάλι καμουχᾶς λογαῖται (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Ψαρ. Συνών. *βελιό*. 2) Ἐνδυμα γυναικεῖον ἐκ βελούδου πολλαχ. 3) Τὸ ἄνθος κελοσία ἢ λοφωτὴ (*celosia cristata*) τῆς τάξεως τῶν ἀμαραντωδῶν (*amarantaceae*) πολλαχ. Συνών. *λειρί τοῦ κόκκορα*. 4) Τὰ ἄνθη τοῦ γένους τοῦ ταγίτου (*tagetes*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) Ἀθ. Συνών. *κατιφές*.

βελουδοκατιφές ὁ, Μεγίστ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βελούδο* καὶ *κατιφές*.

Τὰ ἄνθη *βελούδο* καὶ *κατιφές*: Ἄσμ.

Μουσουκαρφιά μου ἄλικη, βελουδοκατιφέ μου, νὰ μὴ μιᾶς ἄλλον κἀνὲν καὶ κακοφαίνεται μου.

βελουδώνω Πελοπν. (Καρδάμ.) — Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούδο*.

1) Μετβ. ἐν τῇ φρ. *τὴν ἐβελούδωσε τὴν κοιλιά του* (ἐφαγε καλὰ) Πελοπν. (Καρδάμ.) 2) Ἀμτβ. γίνομαι μαλακός ὡς βελούδον Λεξ. Βλαστ.

βελουδωτός ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούδο* καὶ τῆς καταλ. - *ωτός*.

Ὁ ἔχων χνοῦν ὡς τὸ βελούδον.

βελούρι τό, Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *velours*.

Ράκος, κουρέλι: *Ἦσκιό δανε καὶ τοῦ 'καμε τὰ ρούχα βελούρια*. *Θὰ τὸνε πιάσω καὶ θὰ τὸνε κάμω βελούρια* (θὰ τὸν κατασχίσω).

βελουριάζω Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούρι*.

Ρακώνω: *Ἐμάνισε κ' ἐβελούριασε τὰ φουστάνια τῆς*. *Νὰ μὴ σὲ πιάσω, κακομοίρη, γιατί θὰ σὲ βελουριάσω!* Συνών. *κουρλιάζω*.

βελούχι τό, πολλαχ. *βιλούχι* ΜΜαλακάσ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 222 *βιλούχ'* Στερελλ. (Αἰτωλ. Δωρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. μεσν. οὐσ. *βελούχιν* πιστοποιουμένου ὑπὸ τοῦ τοπων. *Βελούχιν*.

1) Πηγὴ ἀφθόνου ὕδατος πολλαχ.: *Ξεχειλᾶν τὰ βελούχια* ΚΚαραβίδ. ἐν Ἀνθολ. Ἡ' Αποστολίδ. 138: *Πιτάχκι πίσου του νιρὸ κι γίν'κι ἓνα βιλούχ'* Δωρ. *Αὐτὸ τοῦ βιλούχ' βγάβ' δὲνὸ κιφάλια νιρὸ* Αἰτωλ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *Βελούχι* καὶ *Βελούχια* τά, καὶ ὡς τοπων. Στερελλ. 2) Ἐξοχικὸν καφενεῖον συνήθως πλησίον πηγῆς Λευκ. — ΚΧατζοπ. Πύργ. Ἀκροπότ. 30 ΜΜαλακάσ. ἐνθ' ἄν.: *Ἀντίκρυ ἀπὸ τὸν πύργο ἄνοιξε ἓνα βελούχι κ' ἡ ἀκροποταμὶα πῆρε ζωὴ* ΚΧατζοπ. ἐνθ' ἄν.

βελουχιτζής ὁ, ἁμαρτ. *βελουχ'τζής* ΚΧατζοπ. Πύργ. Ἀκροπότ. 61.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βελούχι* καὶ τῆς καταλ. - *τζής*.

Ὁ ἰδιοκτήτης ἐξοχικοῦ καφενεῖου πλησίον πηγῆς.

βένα ἡ, Ἡπ. Θήρ. Κέρκ. Κρήτ. Νάξ. Πελοπν. (Πάτρ.) κ.ά. — ΚΣτασινοπ. Κρασί 65 — Λεξ. Βλαστ. 323 *βήνα* Εὐβ. (Κουρ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κύπρ. Λέσβ. Πελοπν. (Λεβέτσ.) Σύμ. Σῦρ. *βήγνα* Θράκ. (Βιζ. Μήδ.)

Ἐκ τοῦ Λατιν. *vena*. Ὅτι ἡ λέξις παλαιὰ μαρτυρεῖ τὸ μεσν. *βήνα*, δι' ὃ ἰδ. Δουκ. ἐν λ. *βίνα*.

1) Φλὲψ τῆς σαρκὸς Ἡπ. Κέρκ. Νάξ. κ.ά.: Μεταφ. φρ. *Ἐχω βέν'* ἀπὸ χτικιό (εἶμαι φθισικὸς) Ἡπ. β) Φλεβοειδὴς ἡ κυματιστὴ γραμμὴ ἐπὶ μαρμάρου, ξύλου, ὑάλου κττ. Κρήτ. — ΚΣτασινόπ. ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Βλαστ.: *Τὸ ξύλο ἔχει βένες* Λεξ. Βλαστ. *Οἱ μοιτίλλες νὰ μὴν ἔχουν στίγματα μῆτε βένες* ΚΣτασινόπ. ἐνθ' ἄν. 2) Ὑπόγειος φλὲψ ὕδατος ἀναβρύοντος Θράκ. (Σαρεκκλ.) β) Ἀφθονία Σύμ.

3) Τένων τοῦ κρέατος, νεῦρον Θήρ. Κρήτ. Πελοπν. (Πάτρ.) 4) Λωρίς, λεπτὸν τεμάχιον Θήρ. 5) Θριξ Κύπρ.: Ἄσμ.

Ποὺ τὰ μαλλιά σου τὰ ξανθὰ δῶσ' μου τῶαι μὲν δκνὸ βήνες νὰ κάμω ποινόρραμ-μαν νὰ δίν-νω τὲς πο'τνες.

6) Στρώμα μετάλλου ἢ λίθου ἐντὸς τῆς γῆς Θράκ. (Βιζ. Μήδ.) Κύπρ. Λέσβ. Πελοπν. (Λεβέτσ.): *Ἡῦρα μὰν βήναν παμπακόπειτραν* Κύπρ. 7) Λατομεῖον Εὐβ. (Κουρ.)

8) Ἀργιλλῶδες χῶμα διὰ τοῦ ὁποῖου στρώνονται αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν Σῦρ.

Βενετιά ἡ, Βενετία Ζάκ. Κάρπ. Βενετιά κοιν. Βενετιά βόρ. ἰδιώμ. Βενετιά Κάρπ. Βενετιά Κρήτ. Βενετιά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ ὄν. Βενετία.

Ἡ πόλις τῆς Ἰταλίας Βενετία κοιν.: Φρ. *Θὰ χάσ' ἡ ἔχασε ἡ Βενετιά βελόνα* (εἰρων. ἐπὶ ἀπωλείας πράγματος ἀσημάντου) σύνηθ. *Ἀξίζει μὰ Βενετιά* (ἐπὶ πολυτίμου, συνών. φρ. *ἀξίζει Βενετικα*) πολλαχ. *Ἐχει τῆς Βενετίας τὸ βιό* (ἐπὶ κατόχου μεγάλης περιουσίας) Ἡπ. *Ἐχει μισὴ Βενετιά* (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Κύθν. *Ὅποιος πουλεῖ 'ς τὴν πόρτα του πουλεῖ 'ς τὴ Βενετία* (ὁ πωλῶν τι ἐν τῇ οἰκίᾳ του εὐρίσκεται εἰς πλεονεκτηκὴν θέσιν) Κρήτ. || Γνωμ.

Ἀν κάμ' Ἀπρίλης δὲν νερά | κι ὁ Μάης ἄλλα θνός, ἀξίζουν 'κεῖνα τὰ νερά | σὰν τῆς Βενετίας τὸ βιό Πελοπν. (Λακων.)

Ἡ λ. καὶ ὡς κύριον ὄν. γυναικὸς πολλαχ.